

DAGENS NYHETER.

Scenrecensioner

Alice i Underlandet – Enskedespelet i Margaretaparken i Stockholm

Publicerad 2016-05-31

Trippla kålmaskar träffar dubblerad Alice. Foto: Foto: Anders Mattsson

Ner i kaninhålet. Månghövdad myllrande girl-power i Enskedes fantasifulla underland.

Teater

”Alice i Underlandet”

Av: Lewis Carroll

Dramatisering/regi: Johanna Huss. **Scenograf:** Nina Fransson.

Kostym: Paulina Åhnberg. **Musik:** Magnus Larsson. **Med:** 166 barn och vuxna. **Scen:** Enskedespelet i Margaretaparken, Stockholm.

Speltid: 2 timmar

”Ta nu ert förnuft till fånga”, börjar Katten, en konferencier med klös, i leopardpäls och tigerskor. Så instruerar han oss att knyckla ihop det och lägga det i fickan under de närmaste två timmarna. För nu ska vi ner i Underlandet.

Äkta nonsens, lika obegripligt som livet självt, fyller Enskedespelets stora teatertält i den försommargröna Margaretaparken. Årets uppsättning bygger på Lewis Carrolls barnbok ”Alice i Underlandet” från 1865.

Johanna Huss gör därmed än en gång pjäs av historien som hon regisserade för 15 år sedan när hon blev Enskedespelets konstnärliga ledare. Hon har öga för klassiker med barnets blick (som ”Momo” eller ”Peter Pan och Wendy”). Och precis som Antoine de Saint-Exupéry i ”Den lille prinsen”, som Huss nyligen satte upp på Barnens Underjordiska Scen, sätter Carroll barns fantasi före vuxen tråkighet.

Att just vårda sin fantasi och följa sitt hjärta är budskapen som denna Alice kommer med, en flicka som är både stor och liten. Hon har ett svart anarkist-A på sin röda tröja och under den svindlande resans gång vågar hon nästan alltid ifrågasätta dem hon möter och deras oförklarliga koder (Kattgänget, de talande blommorna, Hattmakaren, Klumpedumpe med flera).

Hon är månghövdad myllrande girl power – Alice spelas av 16 personer – som till slut klär av makten och sliter den rosa sockervaddesperuken från drottningens huvud. ”Fin och ful, stark och svag” sjunger barnkörerna i finalens sångframträdande som framhåller rätten att få vara sig själv, mångfacetterad. Enskedespelets ”Alice i Underlandet” är en kvinnlig uppväxtskildring i speedad surrealistisk sagoform.

Huss dramatisering förlägger ramberättelsen till nutid, med markörer som ”chilla” och ”sjukt osoft”. Scenen när Alice trillar ner i kaninhålet utspelar sig i en vanlig trappuppgång med sopnedkast och lägenhetsdörrar.

Därifrån suddar scenografen Nina Fransson och kostymören Paulina Åhnberg ut gränsen mellan verklighet och fantasi med flera visuella fullträffar, ihop med Magnus Larssons musik. Paraplyer blir ett vackert hav av tårar, tubsockor i pannband blir de stressade kaninernas öron, Kålmaskarna har gröna sköna sovsäcksdunjackor.

Att framförandet är ojämnt säger sig självt när så här många amatörer och proffs samsas. Och Enskedespelets vanliga grepp att dubblera, tredubbla – ibland mer än så – de flesta roller gör att den redan galna historien berättas ännu galnare, dramaturgin bubblar helt enkelt över ibland. Men som vanligt står sig alla invändningar slätt mot kraften i det här demokratiska dramatiska projektet: 166 barn och vuxna på scen, som följer sina hjärtan, tillsammans.

[Läs mer: Recension av filmen ”Alice i Spegellandet”](#)

Maina Arvas

Aftonbladet 30/5 2016 – Amelie Björk

”Kongenial och anarkistisk tolkning av Carroll

Amelie Björk ser Enskedespelets uppsättning av Alice i Underlandet

Varje gång Enskedespelet kallar samman nejdens alla spelhågade – från skolans teatergrupper till halv- och helproffsiga vuxna – och låter sitt megatält skjuta upp i Margaretaparken blir det ett pirr som inte står de försommartokiga småfåglarna efter.

Förväntningarna är höga efter många lyckade år (sedan 1983) och med *Alice i Underlandet* som årets val står slaget om själva fantasin. Det bådär gott när en trupp i vitt sprintar förbi redan på tälttunet: det är den alltid jäktade ”vita kaninens” många barn, med sportstrumpor som öron fladdrande i fartvinden.

Johanna Huss, som vant orkestrerar hundratalet medverkande och dessutom bearbetat manus, har utgått från **Lewis Carrolls** original samt **Åke Runnquistsklassiska** översättning – den som under våren kommit ut på nytt med **Tove Janssons** oslagbara illustrationer.

Huss tar sig också med rätta en del konstnärliga friheter.

I stället för fallet genom kaninhålet ner i Underlandet, möter vi en Alice som utelåst dagdrömmer sig bort från vardagstristessen. ”Alice hallis” kallar vår charmante kattkonferencier (**Nils Granberg**) spektaklet. Eller ska vi säga ”Alicearnas hallis” – för scenen befolkas av inalles sexton Alice-kopior spelade av olika barn men med samma röda tröja med ett välfunnet anarkist-A som i Alice.

Greppet att klyva roller i många har Huss använt förut för att ge plats åt alla som behöver. Men här blir greppet kongenialt: Alice förvåning över att se sig själv mångfaldigad ersätter originalets moment av konsternerad krympning och förstoring.

Hyreshuskorridorens identiska dörrar blir till portaler som leder från drömtablå till drömtablå. Scenograf **Nina Franssons** koncept fungerar utmärkt. Masscener med förtjusande små gnagare, scoutfåglar och spelkort varvas vältajmat med hattmakarnas och påskhararnas knasiga tekalas och de blodtörstiga drottningarnas (tre till antalet) bowlingtilldragelse, där den hunsade kungen själv agerar klot.

En del vassa samtidsstråk dras också in. Enskedes Underland är obehagligare än Kungliga Balettens – och därmed närmare originalet.

Cheshire-katten liknar ett försmädligt, mobbade högstadiegång och den jäktande Kaninens idrottstokiga familj hårdnar plötsligt till en främlingsfientlig hop som vill mäta benen i Alice hand för att avgöra om hon ska få stanna ...

När de elaka drottningarna avkläds sina spunnet socker-artade hårhattar förlorar de makten och drömvärlden upplöses. Jag för min del lyfter självmant på hatten för en sommar-teater med fantasin i högsätet.

Scen Recension

Alice i Underlandet

Alice i tältet ett sceniskt underverk

Mer än 150 små och stora människor skapar ett Underland på scenen, ett nonsensdrama om konsten att växa på alla plan. Lycklig den förort som har ett Enskedespel, skriver Lars Ring.

Tre gånger Hjärter Dam på jakt efter någon att halshugga. Foto: Anders Mattsson

Alice i Underlandet

Genre: Barn- och ungdomsteater

Regi: Johanna Huss

Var: Enskedespelet, Margaretaparken

Text: Lewis Carroll

Manus: Johanna Huss Scenografi: Nina Fransson Kostym: Paulina Åhnberg Musik: Magnus Larsson

Vässa vansinnet, nu kör vi – säger Katten. Enskedespelet 2016 kan äntligen ta sin början. Det börjar med en galen balett där hemmafruar kastar sopor med koreografisk precision.

Scouter marscherar obehagligt taktfast över scenen och träningsfanatiker rusar kors och tvärs som galna kaniner. Plötsligt står 16 ensamma Alicear på scenen. På gränsen till vuxenlivet, vilken väg ska man sedan ta? Vem ska man vara, vem ska man bli? Det är frågan.

Recension

En recension är en kritikers bedömning av ett konstnärligt verk.

Lycklig den förort som har ett Enskedespel – en mötesplats för hundratals barn, ungdomar och vuxna som sytt och byggt, övat och repeterat. Där alla till sist växer ihop till en enda organism av målinriktad energi. Där alla blir viktiga kuggar, alla får plats. Enskedespelet är en ojämförligt vacker metafor för solidaritet, jämlikhet och folklig teaterkonst. Plus, förstås, som katten säger: kreativitet, konsten att våga och att göra sin röst hörd.

Enskedespelet fortsätter, trots onda anslag från kommunala tjänstemän som vill ta ut marknadsmässig hyra för att låna ut Margaretaparken till dem som bor runt den. Det vackra svartröda tältet är varmt som en gemenskap. Här har Kent Ekberg och Sören Brunes förut skapat uppsättningar med tomma fickor; regissören Johanna Huss förvaltar deras gärning med den äran. Att skapa iscensättningar som Enskedespelet kräver närmast fältslagsstrategier.

Så också detta år när fler än 150 små och stora människor på scenen skapar ett Underland, ett nonsensdrama om att konsten att växa – på alla plan.

Att hantera så mycket folk, så många erfarenheter och åldersgrupper handlar om att hitta balans, gemensamma uttryck som får tillräcklig genomslagskraft och samtidigt skänka alla en möjlighet att hitta sin egen kraft, sin egen förmåga. Johanna Huss har bevisat förr att hon vet hur man gör. Enskedespelet är massförflyttningar och korta ögonblick av genomlyst närvaro. En barnmus som står där och blinkar, eller en tonårig, svart katt som kliver ut gänget under en sekund. Här står övervunnen blyghet och uppfylld längtan om att bli sedd bredvid glatt och yvigt teateröverspel. En fröjd.

Underlandet är nu. Stress, nyfattigdom, gängbildningar, våld och maktutövning. Ögonblick av lycka saknas dock inte. Firandet av vardag-dagsfesten är en härligt inslag. Johanna Huss har gjort en fin bearbetning av boken. Hotet från trion drottningar dämpas av kungen som är ovanligt glad, trots att han blir använd som bowlingklot. Otäckt blir det aldrig. Nils Granberg som Katten leder utflykten genom Underlandet med van och säker hand. Han är en jazzkatt, smidig och skojig och kan betvinga hela tältet. Slutet är magnifikt: alla står på scenen och sjunger så det hörs till Globen.

Applådtacket är en egen show där syskon och rörda föräldrar irrar bland alla på scenen för att överlämna kramar och liljekonvaljbuketter som slokar men doftar. Tältet blir en generator med så mycket energi att man vacklar därifrån. Ut till det där andra Underlandet, märkligt likt den just sedda tältversionen.

Lars Ring

[Följ skribent](#)